

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 21 Sierpnia r. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 11 sierpnia.

W naywyższym ukazie J. C. M. do Rządzącego Senatu, pod dniem 31 lipca, wyrażono: „Z powodu zupełnego wypędzenia buntowników Królestwa Polskiego z granic Imperyi, przytaczamy wojska, które przeciwko tym buntownikom działały, do składu 1szej Armii, i naznaczamy Główno-Dowodzącemu temi Wojskami, Zarządzającemu Głównym NASZYM Sztabem Osad Wojskowych, Jenerałowi Piechoty, Hrabi *Totstemu*, powrócić do Sankt-Petersburga, Rozkazujemy: Gubernije: Mińską, Wileńską, Grodzieńską i Obwód Białostocki, uczynić podległemi Główno-Dowodzącemu 1szą Armiją, Jenerałowi Marszałkowi Polnemu, Hrabi *Sackenowi*, na tey samej osnowie, na iakiey one były podległemi Jenerałowi Piechoty, Hrabi *Totstemu*, przez ukaz Nasz, dany Rządzącemu Senatowi, w dniu 10tym czerwca tego roku.” (G. S.)

— Przez naywyższy rozkaz dzienny, 3 sierpnia, za odznaczenie się w bitwie z polskimi buntownikami, ze starszeństwem od 28 maja t. r., Dowódca półku karabinierów Marszałka-Polnego Xiążęcia *Barklaya de-Tolli*, Półkownik *Starzenkow*, wyniesiony na Jenerał-Majora.

— Jego CESARSKA MOŚĆ oświadcza naywyższe Swoje zadowolenie Dowódcy 1szej brygady 3ciej dywizyi ułańskiej, Jenerał-Majorowi *Kizmerowi*, Adjutantom: Naczelnika 3ciej dywizyi kirysyjskiej, Jenerał-Perucznika *Kabłukowa* 1go, Rotmistrzowi *Leib-Gwardyi* półku kirysyjskiego *Blarambergowi* i Porucznikowi *Arsenjewu*, Dowódcy 3go Rezerwowego Kawaleryjskiego Korpusu Jenerał-Kawalerji Hrabiego *Witta* 1go, *Leib-Gwardyi* półku dragonńskiego Kapitanowi *Czyrkowiczowi*, Starszemu Adjutantowi 3ciej kirysyjskiej dywizyi Rotmistrzowi półku Xiącia Alberta Pruskiego *Protopopowu*, Porucznikowi półku ukraińskiego ułanów *Derebertowi* 2mu i Naczelnikowi Artylleryi 3go Rezerwowego Korpusu Kawaleryi Półkownikowi *Korsakowu* 1mu, za odznaczenie się okazane przez nich w bitwie przeciw polskim buntownikom. (G. S. P.)

— Przez naywyższy ukaz J. C. M. do Rządzącego Senatu, pod 29 lipca, Rady Honorowi, Expeditory Pocztańtu Litewskiego: Jan *Korsak*, Jan *Bernikow* i Jan *Chodoley*, nayłaskawiej podniesieni na Asesorów Kollegialnych, w nagrodę gorliwego sprawowania obowiązków swoich, służąc w tych rangach nienagannie więcej nad czas zamierzony ustawami. (G. S.)

— Przez naywyższy ukaz J. C. M., wydany do Kantoru Dworu, d. 5 tego sierpnia, Członek Ogólnego Urzędu Departamentu Handlu Zewnętrznego, Radca Kollegialny, Xiążę *Piotr Wiazemski* i będący dla osobnych poleceń w Ministerjum Skarbu, Assesor kollegialny i w stopniu Kamerjunker Wincenty *Pelczyński*, nayłaskawiej podniesieni do stopnia Kamerherów Dworu Jego CESARSKIEJ MOŚCI. (G. S. P.)

— Stosownie do naywyższego ukazu z dnia 21 grudnia 1830 r., nałożone zostały arezta: w Mińskiej gubernii, 27 czerwca, na 238 dusz *Michała Kostrowickiego*, na 279 dusz *Józefa Potońskiego*, na 1271 dusz *Pijusa Tyszkiewicza*, na 1354 dusze *Michała Tyszkiewicza*, na 358 dusz *Xawerego Lipskiego*, na 1151 dusz *Pawła Jeleńskiego*, i na 542 dusze *Ignacego Kraszewskiego*, w takich częściach, iakie przypadać mogą na każdego z ich synów: *Karola Kostrowickiego*, *Karola Potońskiego*,

Konstantyna Tyszkiewicza, *Jana Tyszkiewicza*, *Stanisława Lipskiego*, *Jana i Antoniego Jeleńskich*, i *Ignacego Kraszewskiego*, znajdujących się w Królestwie Polskiem; oraz na wszelki majątek i kapitały, gdzie się iakie okażą, *Cezara Piotrowskiego*, dymissyjonowanego podporucznika wojsk polskich *Karola Kaczanowskiego*, *Konstantyna Żyrkiewicza*, *Franciszka Hryniewiczza*, *Lucyana Domeyki* i *Justyna Makarewiczza*, z powodu znaydowania się ich w témże Królestwie. — W gub. Wołyńskiej: 3 lipca, na drewniany dom w m. Korytnicy starozakonnego *Wencia Abramkowicza Dimenta*, z powodu uciezki jego do Królestwa Polskiego, oraz na 134 dusze, karczmę i młyn, przynoszące rocznego dochodu 600 r. as. *Maryi z Moszyńskich Wielohurskiej*, i 24 dusze, czyniące dochodu rocznego 240 r. sr. *Anny z Ledochowskich Duninowej*, z powodu znaydowania się ich synów *Fryderyka Wielohurskiego* i *Anastazego Dunina* w témże Królestwie. — W gub. Kiiowskiej, 4 lipca, na 100 dusz i 50 włok ziemi *Ignacego i Józefa Jasieńskich*, zostające pod dożywociem matki ich, *Podpółkownikowej wojsk polskich Szymańskiej*, z powodu wydalenia się iey w lipcu 1830 r. z pomienionymi synami *Jasieńskimi* i małoletnim *Władysławem Szymańskim* do Królestwa Polskiego.

— Kamerjunker Dworu J. C. Mości, Sztab-Rotmistrz *Naryszkin*, przesłał z Moskwy, do Komitetu Opieki Inwalidów, 50,000 r., dla oddania tey summy do któregoś z zakładu kredytowego na procent, pod nazwiskiem summy ofiarowanej przez niego, na pamiątkę wiekopomnego przybycia NAYJAŚNIEJSZEGO CESARZA do Moskwy, w dniu 30 września 1830 r.

— Rząd W. Xstwa Finlandyi, z dozwolenia Jego CESARSKIEJ MOŚCI, dla zabezpieczenia się od cholery, ustanowił kordon zdrowia na granicy, oddzielającej to Xstwo od gubernii Petersburskiej.

— W roku zeszłym ukończono zupełnie w guberniach Noworossyjskich osiedlenie żydów, którzy przeszli tam z Białorusi, w celu zajmowania się rolnictwem. Liczba ich wynosi do 304 rodzin, czyli 2,002 dusz. Osady żydowskie poczęły się tu od 1807; naywięcej ich jest w gubernii Chersońskiej; do tych zaliczają się i nowi przychodnie. Zaprowadzenie gospodarstwa kosztowało na każdą rodzinę do 270 r., które zwrócić mają kahaty Białoruskie. Ogółem, wszystkich osad żydowskich w guberniach Noworossyjskich, jest dziś 9, a w nich 1,023 rodzin, (6 633 dusz). (T. P.)

WIADOMOŚCI OD WOJSKA DZIAŁAJĄCEGO.

Główno-Dowodzący Armią Działającą, Jenerał Marszałek-Polny, Hrabia *Paskiewicz-Erywański*, donosi Jego CESARSKIEJ MOŚCI, pod 30 lipca, z m. *Łowicza*, że w głównych siłach Armii naszej, wokolicach *Łowicza* ześrodkowane, od 24go do 30go lipca, nie szczególniej uwagi godnego nie zaszczyli. — Zaięcie miasta *Łowicza*, o czém w szczegółach podano już do powszechnych wiadomości, rozpoczęło początkowe zamiary buntowników, utwierdzenia się w *Sochaczewie*: gdyż miasto *Łowicz*, nad rzeką *Bzurą* położone, iako naydogodniejszy i nayważniejszy punkt dla naszych składów wojennych, daie nam zupełną możność, ominąwszy *Sochaczew*, działać prosto na *Błonie*. — Dla tego, w celu zastąpienia drogi do *Błonia*, buntownicy, zostawivszy w *Sochaczewie* słaby oddział, śpieszenie z głównymi siłami starali się zrobić poruszenie boczne na lewo i zająć dosyć mocną pozycyą pod *Bolimowem*. — D. 25 wieczorem, awan-

garda nasza znajdowała się pod Nieborowem, grenadyery pomiędzy Arkadyą i Myślakowem, mając za sobą rzeczkę, a gwardya poza tą rzeczką, pod Arkadyą i na prawo od tej wioski. W m. Łowiczu, zajętem przez woyska Hrabiego Pahlana, robią się fortyfikacye, istotnie potrzebne dla pewniejszego zabezpieczenia przenoszących się do niego zapasów, i przez cały ten czas, prócz małego znaczącego z obu stron strzelania, żadnych rozpraw nie było.

Razem z tém Cesarz Jegomość otrzymał doniesienie, że przodowe oddziały korpusu Jenerał-Adjutanta Barona Rozena, przedłużając działania zaczepne, zbliżyły się do samej Pragi, nie spotkawszy nigdzie buntowników, i od Głównodowodzącego idą Armia, o działaniach woysk naszych, pod dowództwem Jenerał-Adjutanta Rüdigera, i Jenerała-Porucznika Kaysarowa.

Jenerał-Adjutant Rüdiger, przeprawiwszy się przez górną Wisłę, d. 25 lipca, zajął awangardą swoją, pod dowództwem Jenerała-Adjutanta Barona Geismara, Półwoską-Wolę; a oddziałem Jenerał-Adjutanta Xiążęcia Adama Wirtemberskiego, m. Tartowo. — Wnocy z 25 na 26, przeprawiły się i wszystkie dalsze części korpusu Jenerał-Adjutanta Rüdigera. D. 26 i 27, uskutecznione przez różne oddziały jego pomyślne przeciwko buntownikom wyszukania; przyczem zajęte zostały przez woyska nasze miasteczka Opatów, Zawichost, m. Sandomierz i inne. — D. 28, Jenerał-Adjutant Baron Geismar nagonił pod miasteczkiem Granicą oddział buntowników, pod dowództwem Półkownika Kolenkowskiego. Buntownicy, widząc zbliżenie się awangardy, stanęli w szyku bojowym, ale półk Kurbanski dragoni, wspierany działaniem konnej artylleryi rbtly N. 24go, rzucił się z niezwykłą szybkością na kwadraty buntowników, i, po niejednokrotnych atakach, zupełnie dwa z nich rozproszywszy wziął dwa działa. Buntownicy, porażeni tak pomyślnymi działaniami kawalerji, i widząc zbliżanie się piechoty awangardowej, rzucili się do blisko leżącego lasu; ale tam zostali spotkani przez strzelców trzech batalionów brygady strzeleckiej, wezwanych tam wystanych, z rozkazania Jenerała Adjutanta Barona Geismara, co po strzeleniu z obu stron nie długo trwającem, do zupełniwszy porażki, zmusiło buntowników broni złożyć. Półkownik Kolenkowski, Major Wenda, 17 ober-oficerów, 505 ludzi rang niższych, 22go półku liniowego i wolnych strzelców, dwa działa ze skrzynkami ładunkowemi i nabojami działowemi, są trofeami tej świetnej rozprawy. Prócz tego na miejscu położono do trzechset ludzi w zabitych i ciężko ranionych, bardzo nieznaczna tylko część rozproszonych buntowników, zdołała ratować się w gęstwinie lasów. Tym sposobem, buntownicy po przejściu Jenerała Adjutanta Rüdigera za Wisłę, stracili do 1000 ludzi; z naszej zaś strony, we wszystkich tych rozprawach, strata nie przewyższa 150 ludzi w zabitych i ranionych. — Cały lewy brzeg Wisły, od Sandomierza do Gniewoszowa oczyszczony, a szybki postęp oddziałów naszych był pobudką, że wszędzie pospolite ruszenie dobrowolnie wynosi na spotkanie i oddaje woyskom naszym piki i dalszy oręż i prosi o pozwolenie rozejścia się do domów. Miejscowi zaś mieszkańcy, pozostając w swych wioskach, okazują woyskom naszym radośne przyjęcie; po wielu nawet miejscach spotykają z chlebem, solą i z białemi chorągwiemi. Jenerał-Adjutant Rüdiger, posuwając dalej swe poruszenie, powinien był w niedługim czasie otworzyć komunikacyą z głównymi siłami Armii działającej.

Blockada twierdzy Zamościa przez woyska Jenerał-Porucznika Kaysarowa, czynnie się przedłuża. Komunikacye twierdzy z okolicami zupełnie są przecięte, i wszystkie dotarcia przedsięwzięte przez Jenerała-Porucznika Kaysarowa, miały pożądaný skutek. (R. I.)

Gdy pierwsze serya biletów Podskarbstwa Państwa, dla zaspokojenia potrzeb publiczności, prawie cała znajduje się już w krążeniu; przeto Naywyższym Ukazem z d. 7 terażniey-

szego sierpnia, rozkazano Ministrowi Skarbu, puścić w obieg drugą seryą tych biletów, iak pierwsza z tociu milionów rubli i z opłatą procentów, dla dogodności publiczności i rachunków także od pierwszego lipca tego roku.

— Departament handlu zewnętrznego niniejszém obwieszcza, że bilety Podskarbstwa Państwa mają być podciągane pod artykuł taryfowy handlu europejskiego i azjatyckiego. „Rossyjskie bankowe assygnacye” których przywóz i wywóz są zabronione. (G.S.P.)

Kiszyniew dnia 25 lipca.

D. 22 lipca, o godzinie 6tej zrana, w Kiszyniewie, dało się uczuć trzęsienie ziemi, w dwóch uderzeniach podziemnych, nie nader mocnych, od których w domach zadrgały drzwi i okna, a trwało nad pół minuty. (G.S.P.)

L e o w o.

D. 22 lipca, zrana o 35ciu minutach na 7mą, dało się tu uczuć trzęsienie ziemi, które dawało się czuć naprzód cicho i nie więcej nad jedną minutę, a potem mocne wstrząśnienie trwało 35 sekund, tak, że nawet budowy zostały poruszone. (G.S.P.)

P r u s s y.

Pruska Rządowa Gazeta, w następnym sposobie mówi o przejściu Wisły przez Woyska Rossyjskie, którego szczegóły wiadome są już czytelnikom z poprzedzających Numerów naszego pisma — „Smutne drama na północo-wschodzie Europy, zaczęte przez kilku nierozważnych młodzianów, a popierane przez woysko, znudzone nieczynnością, i chciwe popisania się, zbliża się już do rozwiązania, zadawszy wprzód niezliczone klęski prowincjom, nie dawno jeszcze tak zamożnym i kwitującym. Rozwiązanie to byłoby dawno nastąpiło, gdyby z samymi tylko ludźmi miano do czynienia; lecz, aby pomyślny skutek zapewnić, trzeba było zwyciężyć przyrodzenie. Zwycięstwo to, w tej właśnie chwili, odniesione zostało. — Szerokie łoża Wisły, która dotąd jedyną była obroną stolicy, od zwycięskich zastępów rossyjskich, jest już przebyte, i odtąd, walka, jeżeli jeszcze może być iaka, będzie walką człowieka z człowiekiem, armii z armia; koniec pokaze, czy cieśnoy, w ciągu tej wojny, więcej było heroizmu. — Jeszcze reszty Feldmarszałek, Hrabia Diebitsch-Zabalkański, skreślił był plan, który teraz przywodzi się do skutku; niespracowany Szef iego Głównego Sztabu, Hrabia Toll, po zgłoszeniu Wodza, przygotował wszystkie ku temu środki, i za przybyciem nowego Głównego Dowódcy Woysk Rossyjskich, zaczęto wykonywać to, co dawniej już było osnowanem. Przedsięwzięcie tak trudne, i tak szczęśliwie spełnione, przejście podobnej rzeki, niemałém jest prawem do sławy.” etc. (T. P.)

A u s t r y a.

Wiedeń dnia 22 lipca.

Dla większego uspokojenia mieszkańców Wiednia, Cesarz rozkazał ustanowić, oprócz prowincjonalnej komisji zdrowia, drugą miejscową komisją zdrowia i zaopatrzenia stolicy w żywność; komisya ta rozpoczęła swe prace od dnia 18. Dla zbicia nieprzyjaznych pogłosek, przesłanych przez osoby łatwowierne, wydała ona dnia 20 ogłoszenie, że stan zdrowia tutejszej stolicy jest zaspokajający, i że bynajmniej nie należy się obawiać braku żywności. Komunikacya między krajami dziedzicznymi Austriackimi a Węgrami zupełnie jest przerwana; kordon wojskowy został rozciągnięty wzdłuż granic od dnia 15 t. m. (J.d.S.P.)

— Dnia 26 —

Otrzymano ze Lwowa przez sztafetę wiadomość, że Feld-marszałek baron Stutterheim, Jenerał dowodzący w Galicyi, jest bardzo chory na cholere, którą został dotknięty zwiedzając szpitale wojskowe; żona iego, która podobnie, iak wielu z domowych, dostała tej choroby, umarła w przeciągu ośmiu godzin. (J.d.S.P.)

Londyn dnia 31 lipca.

Półkownik, sir *Evan Murray Macgregor*, został mianowany gubernatorem i głównodowodzącym na wyspie *Dominice*; Podpółkownik zaś *Aretas William Young*, namiestnikiem wyspy *Xięcia Edwarda*, na zatoce s. Wawrzyńca.

Piszą z *Kanady*, że amerykański statek parowy *Henryk Clay*, idąc z *Buffalo* do powiatu, wyleciał na powietrze: 700 osób zginęło w tym nieszcześliwym przypadku.

Dwie poprawy, projektowane przez partję opozycyjną w bilu o reformie, zostały odrzucone znaczną większością głosów, na posiedzeniu izby niższej dnia 27.

Twierdzą, że lord *Lindhurst* postanowił przyłączyć się do przeciwników reformy, i pomagać im z całej swej możliwości na przyszłych obradach izby parów.

P. *Severn* oznaymił izbie niższej, iż poda wniosek, ażeby udzielone zostało każdej kobiecie niezamężnej, i opłacającej prawem przepisany podatek, prawo wotowania na wyborach członków parlamentu.

Powiadają, że sir *E. O'Brien*, z hrabstwa *Glare*, w Irlandyi, niezadługo zostanie mianowany parem, pod tytułem barona *Dromoland*.

Eskadra pod rozkazami *E. Codringtona*, która stała przed *Plymouth*, w przeszłym tygodniu, była widziana po ostatniej niedzieli przed *Falmouth*. Eskadra ta, składająca się z 12 okrętów, ma dopiero powrócić za trzy tygodnie lub za miesiąc.

Jenerał, sir *H. Vyryan*, został mianowany członkiem rady tajnej Irlandzkiej.

Listy pisane z *Dublinu* donoszą, że była w *Newtonbarry* nowa krwawa walka, w której 36 ludzi z milicyi zostało zabitych.

Pogłosko, która się rozeszła, iż cholera pokazała się w Porcie *Glasgow*, została urzędowo zbita przez raport doktora *Down*, wysłanego do tamecznego miasta, dla zrobienia wysledzenia w tej rzeczy.

Gazety nasze napełnione są szczegółami o przyczynach otwarcia mostu Londyńskiego: widok ten będzie jednym z najsławniejszych, jakie widziano w tej stolicy. Architekci najsławniejsi w ostatnich dniach rozważali ten most i oddali największe pochwały gustowi i stosowności budowy.

Gazeta *Goniec* zawiera następujące z *Malty* wiadomości, pod dniem 8 lipca: „Dnia 5, przybyła tu francuzka fregata *Artemizya* z Xięciem *Joinville*; powiadają, że on jutro odjedzie. — Dnia 24 czerwca Admirał, sir *P. Malcolm*, opuścił *Malte* i eskadrę Śródziemnego morza; admirał sir *H. Hotham* objął nad nią dowództwo. Dziś otrzymał on z rąk Jenerała *F. G. Ponsonby*, w imieniu Króla, order s. Michała i s. Jerzego. — Port nasz stawia wojenny i groźny widok: znajduje się w nim: cztery okręty liniowe, dwa brygi, jeden szkut, fregata *Artemizya*, jeden szoner francuzki i jeden bryg wojenny rosyjski. — Bryg *Ferret* przywozi listy z *Napoli di Romania*, pisane pod dniem 23 czerwca. Przez rozkaz swojego rządu, baron *Rouven*, rezydent francuzki w Grecyi, oddał woyska francuzkie pod rozporządzenie prezydenta, dla odparcia poruszeń buntowniczych; do chwili jednak odejścia tych wiadomości, prezydent nie użył tej ofiary. — Rezydenci mocarstw sprzymierzonych, mają częste z sobą narady. Cały kraj jest w poruszeniu. (J.d.S.P.)

FRANCYA.

Paryż d. 5 sierpnia.

Birża paryzka dnia 5. Pięć od sta, 83 fr. 50. — Trzy od sta, 52 fr. 20. — Akcje bankowe 1500. — Pożyczka królewsko-hiszpańska 60.

Kommissya wyznaczona przez izbę parów dla ułożenia adresu do Króla, zgromadziła się dnia 1. Sądzą, że izba parów zbierze się dnia 3 lub 4 na posiedzenie publiczne, dla rozważenia iey redakcyi.

Izba deputowanych zajmowała się, na posiedzeniu dnia 1 t. m. wyborem swego prezyden-

ta i wice-prezydentów. Kandydatami do prezydencji byli PP. *Girod-de-l'Ain*, *Lafitte*, *Berenger*, *Dupont de l'Eure*, *Odillon-Barrot*, *Mosbourg* i *Lafayette*. Ponieważ za pierwszym wotowaniem żaden z nich nie miał przepisanej większości głosów, przystąpiono zatem do głosowania na PP. *Girod-de-l'Ain* i *Lafitte*, którzy z 355 wotujących mieli: pierwszy z nich 171, drugi zaś 168 głosów. Wypadek wotowania był następujący: liczba wotujących 358; większość głosów konieczna 180; P. *Lafitte*, 176 głosów, P. *Girod de l'Aine* 181. Zatem P. *Girod de l'Aine* został ogłoszony prezydentem. PP. *Dupont de l'Eure* i *Berenger* zostali potem wybrani na prezydentów; dwóch zaś jeszcze wybrać potrzeba.

Czytamy w *Post-Scriptum* gazety *Messenger* z dnia 5: „Donoszą, że rząd francuzki przysięgnął środki dla dania pomocy Belgom. W chwili, kiedy to drukujemy, dowiadujemy się, że kilkanaście walecznych naszych półków przeszło już granice.”

P. *Kazimierz Perrier* prosił o uwolnienie od obowiązków, utrzymują też za rzecz pewną, że PP. *Sebastiani*, *Louis* i *Montalivet* prosili także o uwolnienie.

W izbie deputowanych znajduje się teraz dziewięciu członków instytutu, to jest: PP. *Arago*, *Gay-Lussac*, *Salverte*, *Dugas Montbel*, *Dau-nou*, *Delaborde*, *Royer-Collard*, *Etienne* i *Viennet*. Na posiedzeniu dnia 2, PP. *Dupin* i *Benjamin De-lessert* zostali wybrani trzecim i czwartym wice-prezydentem.

Posąg *Ludwika XVI*, który stał na iednym z placów w *Montpellier*, został zdjęty ze swojej podstawy, dnia 24 lipca; spokojność iednakże publiczna nie była zgoła zamieszana.

List prywatny pisany z *Tulonu* donosi, że fregata *Artemizya*, na której płynął Xiążę *Joinville*, pokazała się przed *Algierem*; nie sądzą iednak, aby tam młody Xiążę miał wysiąść. (J.d.S.P.)

Dnia 8 —

Birża paryzka dnia 6. Pięć od sta, 83 fr. — Trzy od sta 51, fr. 65. — Akcje bankowe 1495 fr. — Pożyczka królewsko-hiszpańska 58½.

Redakcyja *Monitora* dnia 4 wydała o godzinie 2giej po południu dodatek, w którym donosi, że ponieważ Król hollenderski zerwał zawieszenie broni, nakazując rozpoczęcie kroków nieprzyjacielskich przeciwko Belgium tegoż dnia 4 sierpnia o godzinie 5giej wieczorem, przeto Król skłonił się, na żądanie nowego Monarchy Belgów, od którego dziś rano o godzinie 5tey otrzymał list, proszący o pomoc Francyi. Zatem marszałkowi *Gérard* poruczone dowództwo armii północnej, która ma wejść do Belgium.

Marszałek *Gérard*, wyszedł d. 6 o godzinie 4tey do armii. Xiążę *Orleański* i Xiążę *Némours*, w towarzystwie swoich adjutantów, wyiechali do *Maubeuge* o pół do pierwszej. Oprócz czterech dywizyj piechoty, armia północna, składać się będzie z dwóch dywizyj ciężkiej jazdy; i dwóch oddzielných brygad lekkiej kawalerii.

Do składu sztabu głównego Armii wchodzi następujące osoby: Marszałek *Gérard*, głównodowodzący; Jenerał-Porucznik *St.-Cyr Nugues*, naczelnik sztabu głównego; Jenerał Porucznik *Haxo*, dowódzca inżynierii; Jenerał-Porucznik *Negre*, dowódzca artylleryi; P. *La Neuville* ieneralny intendent; Jenerałowie-porucznicy *Barrois*, *Teste*, *Hulot* i *Tyburcy Sebastiani* dowodzą czterema dywizjami piechoty; marszałkowie polni *Georges* i *Christiani* dowodzą dwiema brygadami dywizyi *Tyburcego Sebastianiego*; ienerałowie porucznicy *Dejean* i baron *Gérard* dowodzą dwiema dywizjami ciężkiej kawalerii. Dowództwo lekkiej kawalerii poruczone jest marszałkowi polnemu *La-woestine* i J. K. W. Xięciu *Orleańskiemu*. Xiążę *Orleański* dowodzi brygadą, składającą się z 12go pułku Huzarów (Huzarowie Xięcia *Chartres*) i z 12go pułku Ułanów, których J. K. W. Xiążę *Némours* jest pułkownikiem. Adjutantami następcy tronu są ienerałowie *Marbot* i *Baudrand*, którzy mu towarzyszą. Zjazd ieneralny sztabu głównego jest w *Maubeuge*.

— Depesz telegraficzny donosi, że woyska nasze przeszły granicę dnia 4 zrana, na skutek rozkazow, które przesłane im zostały przez telegraf o świcie.

— *Gazeta Kuryer Francuzki* donosi, iż dnia 6, otrzymano wiadomość o wejściu Francuzów do *Mons* i do *Charleroi*. (J.d.S.P.)

SPRAWY NIDERLANDZKIE.

Haga dnia 5 sierpnia.

Twierdzą, że stany ieneralne zbiorą się dnia 5 t. m. dla wystuchania ważnych komunikacyi; dodają też, że baron *van Zuylen van Nyewelt* wyjechał dnia 1 t. m. z ostateczną odpowiedzią Króla Niderlandzkiego do Konferencyi Londyńskiej.

— *Gazeta Staats-Courant* z d. 3 t. m. ogłasza postanowienie królewskie, datowane pod dniem 1szym, które oświadcza, iż niema innego sposobu zabezpieczenia oyczynny, tylko popierać negocyacye mocą oręża, i tym sposobem otrzymać warunki oddzielenia, uznane za sprawiedliwe przez mocarstwa wdające się, a które są nieodzownie potrzebne dla utrwalenia oddzielnego bytu narodowego Północnych Niderlandów; postanowienie to nakazuje ministrowi stanu, dyrektorowi ieneralnemu wyznania reformowanego i innych, oraz dyrektorowi ieneralnemu spraw kościoła katolickiego, wezwać niezwłocznie duchownych każdego wyznania, aby dnia 14 t. m. odprawili uroczyste nabożeństwo, dla uproszenia błogostawieństwa Najwyższego dla woysk królewskich.

— Toż pismo zawiera artykuł następujący: „Pomienione postanowienie królewskie, oraz rozkaz dzienny Xięcia Oranii, połączone z odjazdem, oznajmionym wczora, i już potwierdzonym, barona *van Zuylen van Nyewelt* do Londynu dowodzą, że zamiarem jest Króla, osiągnąć przez negocyacye sprawiedliwe środki oddzielenia Belgium od Holandyi, lecz, że też postanowił popierać je z orężem w rękę; postanowienie, które po tylu zawiedzionych nadzieiach i ofiarach, godne jest jego i Holandyi. Takowe środki oddzielenia znajduję się wskazane w annexie A, protokółu z dnia 27 stycznia, a Konferencya Londyńska będzie mogła otrzymać ich przyjęcie i wykonanie ze strony Belgium daleko łatwiej, gdy woyska nasze do tego się przyłożą.”

— Xiążę *Oranii* wyjechał z *Hagi* dnia 1 t. m., i przybył w nocy do *Bredy*, gdzie uczynił odezwę do waleczności woyska w rozkazie dziennym, wydanym w tymże duchu, jak postanowienie królewskie. Dnia 2 Xiążę *Oranii* i Xiążę *Fryderyk*, wyjechali do woyska; główna kwatery i wszystkie, co należy do woyska, gotuje się do wejścia na ziemię belgijską w stronie południowej. Przed wyjazdem z *Bredy*, Xiążę *Oranii* wydał jeszcze rozkaz dzienny do woyska, w którym wyraża, iż nie prowadzi go w zamiarze podbijania, lub w chęci zemsty; wydał też proklamacyą do Belgów, w której przyrzeka spokojnym mieszkańcom pomocą i obronę. Dnia 3, J. K. W. posłał raport do Króla, datowany z główny kwatery w *Baerle-Hertog*, w którym donosi, że 1sza dywizya woyska znajduje się za *Baerle-Hertog*, i wysłała swe przedpocztę do *Sonderreygen* i *Baerle-Bruges*; w pierwszym z tych miejsc była rozprawa, i nieprzyjaciel został odparty. 2ga Dywizya zajmując *Pappel* i *Weelde*, przedpocztę jej znajduję się między *Eel* i *Ravels*, gdzie także była rozprawa w przytomności J. K. W. — Dnia 3 Xiążę miał zamiar iść do *Turnhout*. (Świeże wiadomości donoszą, że J. K. W. wszedł do tego miasta i zabrał 300 jeńców).

— Oto jest wyżej wspomniany rozkaz dzienny Xięcia *Oranii*.

Rozkaz dzienny.

Z woli moiego Ojca i moiego Króla, wezwany do objęcia dowództwa nad woyskiem, staję na czele was tegoż dnia, w którym on wyrzekł to słowo: *na przód*. Dowody miłości i wierności, które nie przestaliście okazywać Królowi i Oyczyźnie, a które mogą służyć za najwyższy przykład dla ludów Europy, są dla mnie pewną rekomyją waleczności, którą okażecie na polu bitwy. Tam, za kilka dni może, będziemy walczyć

za prawdziwą sprawę oyczynny, dla otrzymania korzystnych warunków oddzielenia tych prowincyi, które wyszły zpod władzy tego Monarchy, za którego gotowi jesteśmy poświęcić nasze życie i najdroższe nasze majątki.

Lecz biorąc się do oręża, Król, prawdziwy oyciec swych poddanych, nie odrzuca negocyacyi, chociaż te dotąd były niekorzystne. Pełnomocnicy jego przy Konferencyi Londyńskiej będą tam bronili praw narodowych.

Co do mnie, znam całą ważność zaszczytne go polecenia, które Król włożył na mnie. Wypełnię one z łatwością, za pomocą waszego męstwa, na którym polegam z zupełnem zaufaniem, pomniąc na waleczność tylu dawniejszych wszelkiego stopnia towarzyszyów broni, których wpośród was widzę, i radząc się historii, która mię uczy, czego oyczynna może się spodziewać ze swoich gwardy gminnych i ochotników.

Od dni przy *Quatre-Bras* i *Waterloo*, stosunki, do których się teraz udajemy, były w zawieszeniu. Od tego czasu, następowały wypadki ważne, a razem szczęśliwe, gdy w ostatnim roku smutne okoliczności dotknęły oyczynę. Powinność moja, oraz wola królewska, wezwały mię, abym czynnie należał do ostatnich spraw politycznych Niderlandów; wszystkie moje działania, słowa, zamiary, nie miały innego celu, tylko ochronienie królestwa od nieszczęść, jakie można było odtąd przewidywać, a które dziś już nas dotykają. Sposoby, których używałem dla dopięcia tego celu, ponieważ nie zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem, sądzić więc muszę, że użyć ich było błędem. Widoki iednakże, które mnie kierowały, były najczystsze; spodziewam się teraz przekonać was z orężem w rękę, że krew *Nassa*uska płynie zawsze w mych żyłach, i że żadna ofiara nie będzie dla mnie wielką, dla zapewnienia szczęścia tej ziemi, na której się rodziłem, i za której niepodległość naddziadowie nasi walczyli tak często z pomyślnym skutkiem, mimo przewyższających sił woyska, które zawsze były niższemi od nas w odwadze.

Z główny kwatery w *Bredzie*, dnia 1 sierpnia 1831 r. *Wilhelm Xiążę Oranii*.

— Trzecia dywizya pod rozkazami ienerała *Meyera* stojąca w *Eindhoven* i w okolicach, oraz dywizya odwodowa, dowodzona przez ienerała *Cort-Heiligers*, otrzymały rozkaz wystąpienia na przód.

— Donoszą z *Antwerpii* pod dniem 2, że obóz w *Ryen* został zdjęty, a woysko wyruszyło do *Venloo*. Jenerał *Chassé* przestrzegł dzień przedtem o pój do dziewiątej wieczorem komendanta miasta i policyi, że podług brzmienia konwencyi urządzającej zawieszenie broni między cytafellą a fortecą *Antwerpską* pod dniem 5 listopada 1830 r., ponieważ Król Niderlandzki postanowił rozpocząć znowu kroki nieprzyjacielskie, zrywa się zatem zawieszenie broni, i rozpoczęcie kroków nieprzyjacielskich między cytafellą a miastem, nastąpi za trzy doby, t. i. dnia 4 o godzinie pół do dziesiątej wieczorem.

— Gubernator *Antwerpii*, P. K. *Rogier* i ienerał komendant miasta i okolic, wzywają mieszkańców przez odezwę, ażeby się wstrzymali od wszelkich działań zaczepnych i jeli się wszystkich środków, jakie roztropność i własny ich interes mogą im doradzać. Inżynierowie uwiadomili mieszkańców, że bezpieczeństwo miasta wymaga rychłego sprowadzenia wody z polderow północnych, i wezwali ich, aby natychmiast zajęli się schowaniem swego bydła i rzeczy. (J.d.S.P.)

Ogłoszenia.

1 Magistratura Powazeczney Opieki Gubernii Litewsko-Wileńskiej zawiadamia: iż dom J.W. Senatora Ogińskiego z ofieynami, na Rudnickiej ulicy sytuowany, w zawiadywaniu jego zostający, wypiszcza się w trzyletnią arrendowną posesyą z dnia 29 września bieżącego 1831 roku; a zatem życzący zaarendować takowy dom zechcą jawić się do Magistratury Po-

DODATEK

Wilno dnia 21 Sierpnia r. s. 1831 roku.

wszechney Opieki w czasie posiedzeń z prawnymi ewikoyami na terminy, pierwszy 28, drugi 31 idącego sierpnia miesiąca, a trzeci i ostateczny 5 miesiąca września. Działo się na sessyi także Magistratury. Sierpnia 13 dnia 1831 roku.

Исправляющий должности Губернскаго Ко-
венскій Уездный Предводитель Дворянскаго Ка-
мерюнкеръ и Кавалеръ Графъ Забыло.

Секретарь Иванъ Солиманъ.

Начальникъ Стола Коллежскій Секретарь
Андрѣевскій. (436)

Ogłoszenie.

1 Od Borysowskiego Niższego Ziemskiego Sądu ogłasza się, iż w Borysowskim powiecie wzięty człowiek *Michajło Iwanow* powiada-
jący się redem, z Wołogodzkiej gubernii, Wołogodzkiego powiatu, ze wsi Błochina majątku Dech-
teryocy, obywatela Pawła Iwanowicza Sorokina, włościaninem, mającym od urodzenia lat 56, i na-
stępujące przymioty: wzrostu średniego, twa-
rzy białej, oczu błękitnych, z lewej strony na
szczęcie dwie brodawki, wielkości sporego ziarnka
grochowego, jedna pod samym okiem, druga ni-
żej, włosów na głowie i brodzie światłorussych,
że pomieniony człowiek utrzymuje się w Bory-
sowskiej mieskiej turmie, i przeznaczono uczy-
nić podług powiadania jego sprawkę, o czym
pisano do Wołogodzkiego Niższego Ziemskiego
Sądu. Czerwca 26 dnia 1831 roku.

Sprawnik Engenfelt.

Sekretarz Popacki. (429)

P o d r a d .

2 Od Mińskiej Skarbowey Izby ogłasza się,
iż na dostawę zapasów i materiałów na stałe za-
opatrzenie wojskowego szpitalu, znajduącego się
w miasteczku Nieświżu, nanowo naznaczają się targi,
w tej Izbie teraźniejszego 1831 roku miesiąca
września od 3 do 6 dnia. Dostawa ta ma być zоста-
wioną z pierwszeństwem rozmaitym osobom we-
dług niżej następujących oddziałów, tak, iżby przed-
mioty każdego osobnego oddziału, były wzięte
przez jedną szczególną osobę, a mianowicie:

1szy Oddział: za pud: maki pszenney, miodu
przaśnego, maki owsianej, soli, krup: owsia-
nych, ięczmiennych; za funt: krup: perłowych,
smoleńskich, pszennych, za pud: srodu ięczmien-
nego, grochu, siemienia konopnego, ięczmienia
czyszczonego, patoki cukrowej.

2gi Oddział: za pud: mięsa wołowego, oleju
konopnego, sadła wieprzowego; za funt: łoiu wo-
łowego, baraniego, masła, oleju: mako-
wego, orzechowego, oliwy; pęcherzy wołowych
za sztukę; za funt: cielęciny, baraniny, stynki
suszonej za pud, kur bitych za sztukę, za funt
ryby świeżej.

3ci Oddział: za wiadro: kapusty kwaszonej
półbiałej, burakow kwaszonych; za pud: cebuli
zielonej, cebuli rzepkowatej, chrzanu korzeni,
włoszczyzny świeżej; za funt pieprzu czarnego,
marchwi korzeni za pud, gorczycy albo siemie-
nia gorczycznego za funt; czosnku za pud, chmie-
łu za funt, mięty niemieckiej za pud; za funt ia-
god świeżych: berberysu, winogron niedóyrzających,
wiszeń, brusznic, jeżyn, porzeczek czarnych, żuro-
win; za czwartą, soku cytrynowego za sztof, ia-
god iadłowcowych za pud, za funt: herbaty or-
dynaryyney, maykonu, szafwii.

4ty Oddział: za wiadro piwa ordynaryy-
nego, drożdży za garniec, za wiadro wódki, octu
winnego, octu zbożowego, winareńskiego, port-
weynu, zbiteniu za szklankę.

5ty Oddział: mleka krowiego za wiadro, iay
kurzych za secinę.

6ty Oddział: cukru melissu za funt, za pud
mydła twardego, świec łoiowych; za funt: kroch-
malu białego, laku N. 1go, N. 2go, N. 3go, ni-
ci białych, szarych; smoły czarney, żywicy za
pud, tytuniu w liściach za funt; za rezę papieru
do pisania: białego, siniego, szarego, tektury; ga-
lasu, za funt; atramentu galasowego za butelkę,
piór do pisania gęsich za sto; owsa za czwartą;
za pud: siana, kredy, wapna palonego, stomy ży-
tniej, otręb pszennych; szpilek mosiężnych za
sto; tasem płóciennych za arszyn; trunn za sztukę;
psiej skórki białej za sztukę, wieników brzo-
zowych za sto, mioteł brzożowych za sztukę; za
funt wosku żółtego, smołki do kadzenia, siarki,
starzynny płócienny za pud, igieł za sto; piawek
żywych za sztukę; węgli brzożowych za czwartą;
knotow bawełnicznych za funt, flaneli za arszyn;
koperwasu za funt.

7my Oddział: za sążeń dREW sosenowych trzy-
polannych i iednopolannych.

8my Oddział: pobielanie miedzianych na-
czyń za pud.

9ty Oddział: praczki do mycia bielizny.
Zresztą gdy nie będzie dostateczney liczby za-
dających, kilka oddziałów albo i cała dostawa
szpitala, może być oddana iedney osobie na
iednoroczny lub dwuletni czas. Życzący przy-
jąć takową dostawę ze znizeniem zbiorowych
w Gubernii za miesiąc september 1830 ro-
ku sprawkowych cen, mogą przybywać na
wyż oznaczony termin do Mińskiej Izby Skarbo-
wey, z dowodami praw swoich na weyście w po-
drady i dostatecznymi ewikoyami. Sierpnia 12
dnia 1831 roku.

W obowiazku Sekretarza Teofil Neronński.

(427)

2 Kommissya Likwidacyyna w celu wy-
nadgrozdenia obywateli Pttu Wileńskiego za
dostarczone dla Działającej Armii magazyny i
dalsze produkta z woli N a y w y ż s z e y usta-
nowiona; przez niniejsze zawiadania wszystkich
obywateli tegoż Pttu, oraz urządzających ma-
iátkami skarbowemi, duchownemi i pojezuitskie-
mi: iżby każdy mająco się u siebie kwity tak
za dostarczony magazyn, iakoteż z wziętych przez
rozmaite wojskowe komendy produktów, przy-
doniesieniach na herbowym papierze 50 kopiey-
kowym pisanych, w autentykach, do teyże Kom-
missyi w domu Symsona na Niemieckiej ulicy
lokującoy się, iak narychley przedstawiali na
rozpatrzenie, poiaśniając w témże doniesieniu
jakie mianowicie kwity, przez kogo wydane,
kiedy i na iaką ilość; w przeciwnym razie, ie-
żeli kto z obywateli potrzebujących się kwitów,
nie dostawi, nieotrzymanie należney satysfakoyi,
własney winie przypisze. Datt 1831 roku sierp-
nia 18 dnia. (w żurnale podpisano) prezydu-
jący w Kommissyi, pełniący urząd Marszałka
Pttu Wileń., Prezydent Ziemski i Kawaler Ga-
sper Hornowski, Poliemeyster, Korpusu Zani-
darmów Podpółkownik i Kawaler Rutkowski,

Ziemski Sprawnik Wędiagolski, Exaktor i Kawaler Rukowicz.

O zgodności świadczą: Pismowodca teyże Kommissyi Józef Karwowski. (452)

Przedaż majątków.

2 Od Witebskiej Izby Skarbowey. Teraźniejszy 1851 roku septembra 21 i 24 dnia odbywać się mają w Witebskiej Izbie Skarbowey targi na sprzedaż pierwszych pojezuickich majątków, położonych w Lepelskim powiecie, a mianowicie:

1) Zahacia, zawierającego w sobie rewizyjnych 416 mężkiey płci dusz, za który przedtem opłacano na rzecz Wileńskiego Uniwersytetu corocznie 10,617 rubli srebrem.

2) Kuhonia, zawierającego rewizyjnych 120 mężkiey płci dusz, za który przedtem opłacano na rzecz Wileńskiego Uniwersytetu corocznie 4,352 rub. 40 kop. srebrem.

Zyczący targować się o kupno pomienionych majątków, mogą widzieć w każdym czasie w Izbie Skarbowey Witebskiej inwentarze i opisy tych majątków pokazujące stan ich, włościanskie na korzyść dzierżawcy powinności i wszystkie pańskie folwarczne i ekonomiczne zaprowadzenia i artykuły składające prowinzją.

Stożonaczelnika Pomocnik Żurawski. (428)

Obwieszczenie.

2 Jmé Pan Gottlib Bohl, po zawarciu ślubnych związków z córką niżej podpisaney Reymerów, dla widoków własnych na ruinę majątku rodzicielskiego pod rokiem 1824 ianui 30 dnia zdobył dokument tytułu plenipotencyjny, od teści swojej Justyny i iey nieletniego syna Fryderyka Reymerów, bez wiedzy samego aktora Jana Reymera, bez asystencyi opieki lub krewnych, w Grodzie Wileńskim przyznany, ze wszech miar nieważny, który dopiero w Sądzie Ziemskim Wileńskim w idącym roku i miesiącu dnia 4 zmanifestowany został; przeto przez niniejsze Reymerowie dają wszystkim interessowanym wiedzieć, iżby z JP. Bohlem nikt z debitorów i kredytorów i w żadnym interesie Reymerów w żadne układy nie wchodził, iak tylko z samemi aktorami, gdyż w razie przeciwnym własney winie i odpowiedzi ulegną. Dat 1831 augusta 17 d. Wilno.

Johan Reimer.

(434)

Justyna Reimerowa.

3 Opieka Szlachecka Pttu Wileńskiego przez niniejsze ogłasza: iż domy w mieście Wilnie położone, a za skarbowe należności w wiedzy teyże Opieki zostające iako to: Generałowey Vietynhoff, Rzeczywistej Radczyni Stann Laohnickiey, zesłego Assesora Romanowicza, dwa domy z ogrodem Dworzanina Korwella i część domu Assesora Karola Morawskiego, będą się oddawać przez publiczną licytacją w jednoročną arendowną dzierżawę, w terminach:

Obserwacje meteorologiczne.	Czas Obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatry.	Stan powietrza.
	d. 19 godz. 2½ wiecz.	27 cal. 6 lin. 8 lin.	+ 17½ stopni.	Zachodni.	Pochmurno.
	d. 20 — — —	27 — 7 — 5 —	+ 15 — —	Zachodni.	Chmury.
	d. 21 godz. 5 rano.	27 — 9 — 8 —	+ 8½ — —	Poludniowy.	Pogoda.

pierwszy dnia 24, drugi 25 i trzeci 26, a przetarg 28 idącego miesiąca sierpnia; ktoby więc życzył należeć do tey licytacyi zechce przybyć z dostateczną ewikoyą do sali Sądu Ziemskiego, gdzie o warunkach powezmie dostateczną wiadomość, lub w Kancellaryi teyże Opieki poinformowanym będzie. Datt 1831 r. sierpnia 17 dnia.

(podpisano) Prezydnujący w Opiece, pełniący Urząd Marszałka, Prezydent Ziemski i Kawaler Gasper Hornowski.

O zgodności świadczą: za Sekretarza Józef Karwowski. (424)

Ostrzeżenie.

5 Niżej podpisana mając przez Star. Gierszona Leybowicza Jochwetza na sumę r. sr. 50, w r. 1830 mca apryla 19 d. wydany na ukaziela wexel z terminem opłaty w roku 1831 apryla 19 d. gdy na terminie debitor nieopłacił summy, podpisana w celu rozwinięcia procederu rzeczony wexel powierzyła Izraelowi Szmoyłowiczowi Błochowi, któren przyjąwszy nie pod imieniem podpisaney lecz pod imieniem syna swego Szymela Izraelowicza w Magistracie Wileń. rozpoczął proceder, iakowy postępek gdy się niezgadza z wolą podpisaney i może nawet pozbawić własności summy wexlem objętey, przeto iako bez wiedzy rozpoczętego procederu przez Szymela Izraelowicza zrzekając się, aby zapaść mogącego dekretu nikt wlewkiem lub inném zrzeczeniem się nienabywał czyni się niniejsze ostrzeżenie.

Cyga Szmoyłowa Winniarka.

Временный Полномочный Подпоковник Рупковский. (417)

5 Gdy po nsmierzeniu w Mitawie Chole-ry, wszystkie szkoły, równie iak Gimnazjum illustre otworzone zostały, przeto i ia niżej podpisany, mam zaszczyt niniejszém donieść szanownemu ohywatełstwu, iż moją szkołę; którą dotąd za pozwoleniem szkolney Zwierzchności na wsi utrzymywałem, przeniosłem do stołecznego Kurlaudyi miasta Mitawy, przy tey szkole, utrzymuję pensyą dla kawalerow, ze staucyą, stołem i opraniem bielizny.

W tey Szkole dają się następujące nauki: 1. religią, 2. historia naturalna, 3. geografia, matematyka i arytmetyka; 4. rysunki i kaligrafia; 5. języki: grecki, łaciński, rossyyski, francuzki, angielski i niemiecki; 6. muzyka wokalna i instrumentalna. Przytém ureczam, że staranie i pieczołowitość moja około powierzoney mnie młodzieży, spełni życzenia rodziców. Ktobykolwiek z szanownych ohywateli, życzył sobie swoich synów w moiey pensyi umieścić, raczy się zgłosić do Księgarni Józefa Zawadzkiego w Wilnie, gdzie dostateczną znajdzie informacyą, o cenie i warunkach. Mitawa dnia 1 sierpnia 1831 roku. (418)

Korneliusz Szmitt Nauczyciel prywatny.